

TABOR

Leto: II.

Maribor, torek 14. junija 1921.

Številka: 132.

Maribor, 13. junija.

Borba med unitarizmom in separatizmom bo te dni dosegla svoj višek. Priključuje se namreč tisti del ustave, ki govori o razdelitvi države v upravne jedinice.

Neposredno pred razpravo o tem važnem vprašanju je došla Samostojna kmetijska stranka s predlogom, ki dopolnjuje in poenostavlja vladni ustavni načrt s tem, da določa obseg oblasti. Ustavni načrt dopušča, da smejo imeti oblasti manjše nego 700.000 prebivalcev, konkretnega pa ne pove nič. Zato je predlog SKS došel ravno v pravi čas. SKS predlaga, da naj bodo sedeži okrožij v Mariboru, Ljubljani, Zagrebu, Sušaku, Osijeku, Splitu itd.

Od prejšnjih držav smo podedovali več različnih upravnih sistemov. Ti sistemi so se takorekoč zrasli z ljudstvom in radi tega konzervativnega stališča je izenačenje in poenostavljenje uprave zelo oteženo. Največje težave pa še delajo politične stranke, ki upravne razlike izkoriščajo v svoje strankarske namene.

Sicer pa je upravna razdelitev države volens-nolens vprašanje dveh načelnih naziranj: unitarizma in separatizma. Tako je avtonomizem postal dobrodošla krinka onim, ki stoje na stališču plemenskega separatizma in historičnih državljskih teorij. Jugoslovanski klub je avtonomističen, ker hoče plemenski trializem, socialni demokrati so tudi avtonomisti, a trializem odklanjajo.

To načelno vprašanje je rešeno. — Preostane tedaj še praktično, in rešitev tega je olahkotila Samostojna kmetijska stranka s svojim predlogom. Skoraj gotovo je, da bo ustavni odbor ta predlog odobril. Slovenija bi imela dve oblasti: mariborsko in ljubljansko. Historične Slovenije ni, plemenska obstoja šele od prevrata. Izgubili ne bi Slovenci nič, v praktičnem oziru pa je oblast za nas severne Slovence boljše, če imamo svojo oblast v Mariboru, kakor pa, da se steka vsa samouprava v Ljubljani.

Za ta načrt razdelitve upravnih edinic so v principu tri slovenske stranke: demokrati, samostojni kmetje in socialni demokrati. Kaj hočejo narodni socialci, o tem najbrž še sami niso na jasnem.

Za klerikalno stranko pomeni ustvaritev mariborske in ljubljanske oblasti trd oreh, ki ga bo težko pregrizla. Da bi prodrli njen načrt o jugoslov. plemenski federaciji, ta up je že splaval po vodi. V tem oziru stranka ni imela sreče. Ako bi Radić ne krožil na skrajni levici in bi na mesto republikanske lajne navil federalistični gramofon, tedaj bi se morda dalo pridobiti tudi par drugih manjših skupin za enoten avtonomističen blok, ki bi postavil sedanji vladni skupini nevarno protitežje. Tako pa klerikalna stranka obrača svoj čoln med separatističnimi vodami in ne ve, ali naj krene v unitaristični priplav, s čimer izgubi še nadaljno polovico svoje politične moči, ali pa obrne za Radićem, s čimer izgubi vse, razen svojo internacionalno katoliško podlago.

Uprava razdelitev slovenskih krajev na Maribor in Ljubljano odgovarja popolnoma gospodarskim in administrativnim razmeram, ki pridejo v pravo svetlobo v poštev. Maribor in Ljubljana sta v resnici dva naravna centra, katerih eden leži na severni, drugi pa na južni zahodni meji slovenske pokrajine. Okrog obeh mest se bo osredotočilo v bodoče naše javno življenje, ne da bi se dalo v svojem razvoju ovirati od prevelike oddaljenosti in drugih tež-

Regent Aleksander v Ljubljani.

LDU Ljubljana, 13. junija. Na povratku iz Pariza v Beograd, so se peljali včeraj skozi Ljubljano prestolonaslednik regent Aleksander, princezinja Jelena ter princa Arzen in Pavel ter spremstvo. Na kolodvoru so se poklonili regentu in njegovemu spremstvu.

Zdravstveno stanje Nj. Vel. kralja Petra.

LDU Beograd, 11. junija. (Uradni bulletin vlade.) Nj. Veličanstvo kralji je zbolel 4. t. m. za lobularno pljučnico, t. j. za vnetjem pljučnega krila. Vnetje je potem prešlo na del desnega krila pljuč, potem pa na gornji del gornjega krilastih pljuč. Od 7. t. m. naprej so se začeli posamezni deli pljuč čistiti. Dne 9. t. m. so bili na bazah še znaki vnetja. Srce deluje malo boljše. Zila je po kakovosti boljše. Dihanje je hitrejše in pojavila se je cianozna sluznic. Dne 10. t. m. stanje v plju-

šah neizpremenjeno. Od včeraj deluje srce slabo. Zila 84, dihanje 52, ustnice in jezik so bolj modre. Pojavila se lahka oteklina nog. Temperatura 37. Splošno stanje resno. — Dne 11. t. m. Na desni osnovnici se je perkusija zvoka razjasnila, dihanje je še bolj ostro z malim vlažnim šumom. Na levi osnovnici zadaj je še malo suhih šumov. Ostali deli pljuč so se že očistili. Temperatura 37,2, zila 84, precej močna. Dihanje 45, ustnice in jezik bolj rdeče barve. Na nogah še nekoliko otekline. Splošno stanje boljše.

Zemljoradniki ne zapuste konstituante.

LDU Beograd, 12. junija. Včeraj je imel zemljoradniški klub svojo sejo, na kateri se je razpravljalo o tekočih poslih stranke in o vprašanju, ali naj zemljoradniki zaneprej še prisostvujejo sejam konstituante. Clanom Moskovljeviću, Stajiću in Ivaniću je bilo po volji kluba naročeno, naj sestavijo spomenico, ki se bo odposlala vladi. Ako bi spomenica bila do jutri gotova, tedaj se bo prečitala v konstituenti. V spomenici se bo zahtevalo, naj vlada

izpremeni nekaj členov ustave, predvsem člena 42 in 43, ki govorita o agrarni reformi. Zahtevalo se bo tudi, da se dosedanje naredbe o agrarni reformi razveljavijo. Če vlada ne bo ugodila tem zahtevam, tedaj zemljoradniki ne bodo glasovali za ustavo. Kar se tiče njihovega nadaljnjega udeleževanja se konstituante, je med njimi zmagala struja, ki je za to, da se klub tudi nadalje še udeležuje se skupščine.

Naše stališče glede Baroša.

LDU Beograd, 12. junija. Ministrski predsednik Pašić je na sinočni seji ministrskega sveta naznanil, da je Italija naša vlada stavila predlog glede skupnega eksploatairanja in uprave reškega pristanišča. O tem predmetu je v ministrskem svetu nastala dolga debata, ki snoči še ni bila končana. Clani vlade stoji na stališču, da se mora rapalska pogodba izvršiti in da mora naša vlada prevzeti upravo nad baroško lukko. Skle-

nilo se je, da vlada dementira časnikaške vesti, ki so se razširile po Italiji, češ, da je v tem vprašanju že došlo do sporazuma med Rimom in Beogradom. Istotako je sklenjeno, da se jutri pozvejo po trije zastopniki demokratskega in radikalnega kluba in po en zastopnik muslimanskega in zemljoradniškega kluba na sestanek, kjer se bo ministrski predsednik posvetoval z njimi glede teh vprašanj.

Za našo vojno odškodnino.

LDU Beograd, 12. junija. Posebni vladni odposlanci dr. Kumandji, dr. Velizar Janković in Dragan Protić so predvčerajšnjim posetili francoskega ministrskega predsednika Brianda in mu naznanili stališče naše vlade v vprašanju odškodnine. V obveščenih krogih se zatrjuje, da naša vlada upa, da se vprašanje naših reparacij reši ugodno. Naše reparacijske zahteve se podkrepljajo s tem, ker je francoskemu ministrskemu

predsedniku znano, kako je naša država trpela za vojne in da je sama Srbija izgubila četrtino svojega prebivalstva. Naši odposlanci se povrnejo v Beograd koncem tega tedna. V parlamentarnih krogih se govori, da bodo odposlanci pred svojim povratkom poizkusili sondirati teren pri francoskih, angleških in ameriških finančnikih, da-li bi bilo mogoče doseči večje inozemsko posojilo.

Revizija uredbe o delavskih zbornicah.

LDU Beograd, 12. junija. Na zahtevo beograjske delavske zbornice je nova uredba o delavskih zbornicah, ki jo je izdelalo ministrstvo za socialno politiko, bila ponovno vposlana ministrstvu v revizijo. Ob priliki te revizije, pri kateri se bodo popravile nekatere nepravilnosti v pogledu same organizacije delavskih zbornic, bo vstavilo ministrstvo v naredbo še nekaj novih točk, od katerih je najvažnejša ta, da se bodo v bodoče vse delavske zbornice smatrale za polkuradne ustanove, ki bodo kot take izdelovale tudi posebne odloke o vseh važnejših vprašanjih, in sicer sporazumno z odsekom za zaščito delavcev in ministrstva za socialno politiko. Ta odsek bo edina državna kontrola nad vsemi ustanovami te vrste.

Položaj v Gornji Sleziји.

DKU Opole, 12. junija. Pri pogajanju z generalom Höferjem je inter-

aliirana komisija zagotovila, da bo insurgentom prepovedala vsako nadaljnjo sovražno postopanje. Kljub temu pa so oddali Poljaki še 32 streliv iz topov na Ratibor—Planjo. Več krajev, katere so nemški brambovci na poziv interaliirane komisije izpraznili za ententne čete, so Poljaki zopet zasedli.

DKU Berlin, 12. junija. (Wolff.) Poljaki nadaljujejo svoje napade. Več krajev obstreljujejo s topovi in strojnimi. Na Zembovice so izvršili štiri napade. Most pri Lapacah je podrt. Posadka v Borici, ki ga oblegajo Poljaki, kliče neprestano na pomoč.

Avstrijski papirnat droblj.

LDU Beograd, 12. junija. Včeraj so bili vsi kronski bankovci po 1, 2 in 10 kron odtegnjeni iz prometa v krajih, kjer so ta novčnice doslej še krožile. Ministrstvo za finance opozarja prebivalstvo na to, da se ti bankovci od danes naprej nikjer več ne bodo sprejemali.

koč, ki bi nastajale, ako bi bil sedež oblasti v Ljubljani.

S tem, da se obseg okrožja zmanjša ter se ustvari cela vrsta upravno decentraliziranih, zakonodajno pa centraliziranih edinic, se najlažje odstrani strahovi tzv. centralizma, ki ga slikajo na steno v podobi hudiča razni separatistični pleskarji. V državni zbor, sestavljen na podlagi splošne in enake volilne pravice, bodo postale vse te avtonomne edince svoje zastopnike, ki bodo imeli pravico in oblast, da odpravijo razne upravne nerednosti, ki bi se po zaslugi nesmrtnega Sv. Birokracija zagrizle v državni aparat in motile zdrav obtoke uprave in javnega življenja. Samo na ta način bo mogoče v krajih z kulturno zaostalim prebivalstvom progresivno dvigati splošni nivo, pri čemur bodo v lastnem interesu — kot deležnice cele države — sodelovale tudi naprednejše oblasti. Samo potem decentralizirane, na manjše dele razdeljene uprave bo mogla centralna zakonodaja nuditi vsemu državnemu organizmu zadostno množino zdrave krvi in dajati impulze ter inicijative za razmah danes še latentnih sil. Centralizem, ki bi ne poznal te decentralizacije in avtonomije, ki bi ne bila vezana na centrum, bi vodila državo v anarhijo, izročajoč jo ali birokratskim parazitom ali pa samovolji omejenih lokalnih patriotov, ki se kaj radi zaigrzejo v upravna korita in izkoriščajo nepoučenost prebivalstva za svoje nečedne namene. Kako daleč bo segala avtonomija oblasti, to bo določila šele redna zakonodaja. Zeleti je, da dobi ta decentralizacija uprave kar najširji obseg, ki odgovarja modernemu pojmovanju države, katero ne pozna podložnikov in ki ne dopušča, da bi se kasta uradništva proglašala za višjo nego so ostali državljani. Zato je treba dati oblastim toliko avtonomije, da bodo došli tudi lokalni faktorji do besede in lahko v danih mejah prispevali k brezhibnemu in naglemu delovanju državnega aparata. Prva skrb pa mora biti posvečena parlamentu, ki bo vršil suvereno nadzorstvo nad vlado in vsemi decentraliziranimi upravnimi jedini, cam in ki bo v stanju vedno dopolnjevati in izboljševati vse upravno, gospodarsko, socialno in kulturno življenje ljudstva.

Ig—us.

Slovanski problemi.

Cehl in Slovaki.

Notranjepolitičen položaj na Češko-slovaškem je v marisikaterem oziru podoben našemu. Da so tam razmere že bolj konsolidirane, to je pripisati večji politični zrelosti prebivalstva, ugodnejšemu gospodarskemu stanju, ki je posledica industrijalizacije in večje ljudske kulture, ter v nemali meri tudi činjenici, da imajo Čehi zelo spretno in verzirane državnike. Vkljub temu, da je ustava že dolgo sprejeta, pa se še vedno opaža ustavno gibanje in sicer med Slovaki in Nemci; v inozemstvu še zmeraj rujejo protičeški krogi proti obstoju mlade republike.

Slovaško vprašanje je do neke mere analogno slovensko-hrvatskemu. Konzervativne stranke na Slovaškem še niso prenehale delovati za avtonomijo Slovaške. Dan na dan čitamo v čeških listih vesti o avtonomističnih izjavah, kakršnih smo vajeni iz lasine okolice. Značilno je, da z avtonomističnih gesli

garantajo predvsem konzervativne stranke in da baš slovaško ljudstvo zahteva samoupravno Slovaško, dočim na pr. moravskemu takšne zahteve ne padejo na um.

Ceškoslovaška republika je nastala na podlagi historično-narodnostnega principa in po zaslugi onih mož in skupin, ki so sistematično delovali za osvobodjenje in ujedinjenje češkoslov. naroda.

Piemont je bila Češka. Tu je nacionalna zavest najbolj razvita, ljudska kultura prodira najgloblje na deželo; tukaj so se zbirali kadri bodočih legijonarjev, ki so takoj v začetku razumeli dalekosežen zgodinski pomen svetovne vojne in vedeli poseči v njen nadaljni potek. Slovaška, če izvzamemo poedince, je bila pri tem pasivna. — L. 906 je imela Velika Moravska približno iste meje kakor današnja Češkoslovaška. Nato so došli Madžari in takratni velikomoravski narod se je razdelil. Slovaki so večidel prišli pod Madžare, izgubili tekom stoletij svoje narodne tradicije in tudi ekonomsko podlegli Madžarom.

Cehi so živeli s svojo državo, dokler ni nastopila žalostna Bela Hora (1620). Ta češki poraz je za 2 stoletja umrtvil vse češko narodno življenje. V času preporoda — izza prve francoske revolucije — so pa bili ravno Slovaki tisti, ki so prižgali domala ugaslo narodno zavest na Češkem. V sedanji Bratislavi je bil licej, na katerem sta delovala Safarik in Kollar, prvi učenjak in drugi pesnik „Slavy dcera“. Iz Trenčína in iz požunškega liceja je izšel velik zgodovinar Palacky. Tem se je pridružil Ceh Jugmann in nastopila je doba velikega narodnega preporoda. Toda Slovaška sama je kmalu zaspala. Madžari so se z vso besnostjo zagnali v ekonomsko-šibko ljudstvo in ga začeli potujčevati. Položaj je bil podoben kakor pri nas Slovencih. Mi smo dobili izza ilirizma namesto enotnega srbohrv. jezika slovenski slovstveni jezik in si z njim ustvarili lastno kulturo. Slovkom je prinesel poseben slovstveni jezik Ljudevit Stur. Odslej se je začel separatizem, ki je imel pristaše v najboljših slovaških rodoljubih, nasprotnike pa — seveda — v Madžarih in ki ima danes, v svobodni državi, pristaše samo še v nezavednem ljudstvu, potujčeni slovaški inteligenci, indirektni prijatelje pa v Madžarih.

Zlet mariborskega sokolskega okrožja 5. junija 1921.

Mariborska sokolska župa je razdeljena na štiri okrožja: mariborsko, koruško, ptujsko in mursko. V mariborsko okrožje spadajo sokolska društva Maribor z odseki Jarenina, Sv. Jakob in Pragersko, Studenci z odsekom Hoče, Sv. Lenart, Slov. Bistrica in Ruše. Prvo je to okrožje letos priredilo svoj zlet in sicer na sedežu Sokola v Studencih, ki je imel vso prirediteljsko oskrbi. Po prijaznosti pukovnika gosp. Jakovljeviča se je mogel zlet vršiti v celem obsegu v višji vojni realci, ki je najprikladnejši prostor v Mariboru za enake priredbe.

Namen okrožnega zleta, kakor vseh sokolskih priredb, je podati sliko nepretrganega notranjega dela društev v okrožju. Zlet je potekel po določenem sporedu. Zjutraj ob 8. je bilo zbirališče v Sokolskem domu v Studencih, odkoder je odkorakalo Sokolstvo v vojaško realko k skušnjam. Prišla so vsa okrožna društva, Slov. Bistrica, Ruše, Sv. Lenart, Maribor z odseki Jarenina, Sv. Jakob in Studenci. Ze skušnja je pokazala razveseljiv napredek Sokolstva v mariborskem okrožju tako po strani discipline kakor številu. Na lanskem zletu v Sv. Lenartu je nastopilo

L. 1875 je izjavil Koloman Tisza: „Narod slovaški ne obstoja.“ Odgovoril mu je slovaški narodni prvok Hurban, eden izmed začetnikov slovaškega literarnega separatizma in izjavil, da je slovaški narod del češkega naroda, katerega pripada po svojem značaju, jeziku in po svojih narodnih tradicijah. Dokaz za obstoj slovaškega naroda je češkoslovaška literatura.

Novo nacionalno-kulturno gibanje na Slovaškem pa izhaja iz praškega seminarja prof. Masaryka, kjer so se zbirali dijaki iz Slovaške. Njim na čelu je stal sedanji minister dr. Srobar, kateri je pričel l. 1897 po Slovaškem propagirati češkoslovaško jedinstvo. Vedno več mladih ljudi se je zbiralo okrog dr. Srobarja, ki je izdajal revijo „Hlas“. Pozneje se je pojavil M. Hodža s „Slov. Tyzdenikom“ in M. Stefanik „Slov. Dennikom“.

Med svetovno vojno so zastopali pred inozemstvom češkoslovaško jedinstvo trije Cehi: Beneš, Sychrava in Pavlu ter trije Slovaki: Masaryk (poreklom Slovak), Stefanik, Osusky. Njihova ideja je zmagala. Slovaška je postala nerazdeljiv del Češkoslovaške republike.

Ujedinjenje obeh delov naroda, katerih eden — slovaški — se je pod vplivom političnih razmer razvil v samostojen narod, se ni izvršilo na podlagi neposrednega izraza ljudske volje, temveč kakor uvodoma rečeno, na historično-narodnostnem principu. Cehi in Slovaki so en narod, spadajo tedaj tudi v eno narodnostno državo. Ako se izvrši ureditev državnih mej po narodnostnem principu, ne morejo pripasti madžarski državi. Za samostojnost Slovaške pa bi bila dana podlaga le tedaj, če bi bili Slovaki v resnici drug narod nego Cehi. Vsa dosedanja zgodovina pa dokazuje, da tvorijo vsa plemena na ozemlju bivše Velike Moravske narodnostno celoto, katero so zgodovinski vplivi sicer nekoliko diferencirali, ne pa razdelili in pretvorili v samostojne dele. Obstoj literarnega slovaškega jezika je ravno tako piškav dokaz za slovaško narodnost, kakor obstoj provencalske politike za neenotnost francoskega naroda. V teoretičnem smislu sedaj slovaško vprašanje ne obstoja, ne glede na to, ali bodo Slovaki pisali še nadalje slovaščino, ali pa bodo sprejeli češki slovstveni jezik. To je teoretično tako neznatnega pomena, kakor če hočejo Srbi pisati s cirilico in v ekavščini, Hrvati pa z latinico v ije-

42 telovadcev, letos 99, članic 24, letos 60. Skušnja se je izvršila hitro in izvzemši župnih ženskih prostih vaj, ki so bile v nekaterih gibih premalo navežbane, ni bilo treba večjih poprav.

Popoldne ob 14. uri je bilo zbirališče Sokolstva v Narodnem domu. Sokolsko točnostjo se je tu zbralo Sokolstvo, člani, članice, moški in ženski naraščaj, deca preko 800 oseb. Hitro je bil uvrščen sprevid, na čelu jezdní odsek mariborskega Sokola (42), železničarska godba, predstavniki društev, prapor M. S. in zatem članstvo v kroju (62) članice (60), obrtni naraščaj, moška in ženska deca. Pohod je nudil pestro sliko na zunaj, a kar je važnejše disciplino in red vseh sodelujočih. Lepo je bilo gledati zlasti deca in naraščaj s kakšnim veseljem, navdušenjem in zanosom je korakal ob zvokih godbe po mariborskih ulicah. Pred 15. uro je došel sprevid v vojno realko. Sokolstvom je prispelo mnogo občinstva in pozneje prihajalo v vedno večjem številu, da je bilo prostorno telovadišče krog in krog obdano od gledalcev.

Ob 4. uri je pričela javna telovadba pod vodstvom br. Jenkota, okrožnega načelnika in sicer je najprvo nastopilo 99 članov s prostimi vajami, določenimi za letošnji župni zlet v Središču. Pri teh vajah so nastopila vsa društva in odseki Jarenina in Sv. Jakoba. —

kavščini. Narodnost ni odvisna od takšnih sekundarnih posebnosti.

Slovaško vprašanje pa obstoja v praktičnem smislu. Ljudstvo je usedlina preteklosti in tri četrtine vplivov, ki ravno njegovo mišljenje in čustvovanje, pripada preteklosti, le eno četrtino prispeva bodočnost. Današnje politično, kulturno in gospodarsko življenje na Slovaškem tiči večidel še v preteklosti. Oglejmo si samo najpoglavnejše vzroke: Slovaška (okrog 3 milijone prebivalcev) je dežela malega kmeta, gorskega kočarja in proletarca. Gospodarsko ste ga izžemali dve pijavki, veleagrarec in žid. Produkcija je vedno manj, kulturna zapuščena — posledica politične odvisnosti — ga ni mogla dvigniti k racionalnemu delu, kakor ga je gojil madžarski grof na svojih obširnih posestvih in gozdovih, zato je zapadal vedno bolj v dolgove, tiščal zmeraj bolj v nastavljenjo mrežo vaškega oderuha-žida, končno prodajal svojo zemljo madžarskemu bogatcu in se selil. Ali je šel v tuja mesta med proletarce — mnogo jih je požrl Dunaj, — ali se je naselil v Ameriki, kjer živi danes preko pol milijona Slovakov, ali pa je gural na svoji bedni zemljici in hodil širom sveta kot piskrovezec. Gospodarsko so se tedaj Slovaki proletarizirali.

(Konec prih.)

Notranja in zunanja politika.

* Politika eksodusov. Kakor znano, so komunistični poslanci stavili vladi ultimatum, v katerem zahtevajo, da do 10. junija izpolni sledeče zahteve: 1. razveljavi Obznanjo; 2. dovoli otvoritev delavskih domov; 3. dovoli otvoritev vseh ostalih delavskih organizacij; 4. dovoli komunistične tiskarne in knjižarne; 5. dovoli povratek izgnanih ali drugače preganjanih komunistov. Vlada na ta ultimatum ni dala odgovora. Dne 11. t. m. je komunist Filipovič prečital v skupščini izjavo komunističnih poslancev, da izstopijo iz konstituantne. Poslanci so takoj na to zapustili zbornico. Vlada je bila pripravljena, da dovoli komunistom neke koncesije, tako je na pr. ukinila prepoved delavskih sindikatov. Komunisti pa še vedno delujejo med prebivalstvom za boljševiško revolucijo in hočejo vzpostaviti v popolnoma agrarni državi že v Rusiji ponesrečeno diktaturo manjšine, ki bi končala z invazijo reakcionarnih tujcev.

Tako velikega sokolskega nastopa, če izvzamemo lanski pokrajinski zlet, še ni bilo v Mariboru. Proste vaje so bile izvajane dobro, zlasti, če vpoštevamo veliko število novih telovadcev. Med telovadci smo opazili starost M. S. Zdr. Pivkota in starost M. S. dr. Serneca. Dala sta najlepši dokaz o pravem pojmovanju sokolskega dela in vzgled mladim. Bila sta med 100 telovadci edina akademika. V Mariboru je sicer precej zavedne akademiške mladine, a zamanj iščemo koga izmed njih v telovadnih vrstah. Kje tiči vzrok? So li strahijo težkega sokolskega dela v telovadnici? Tem razveseljivejšje je dejstvo, da so bili med telovadci bratje iz Jarenine in sv. Jakoba. Z veliko vne- mo in pridnostjo so v najkrajšem času navežbali proste vaje in mogli nastopiti tako že pri okrožnem zletu v lepem številu. Čast in priznanje njim! Po prostih vajah članov so nastopile članice — 60 po številu — z župnimi prostimi vajami. Izvedba pa ni bila tako dobra, ko pri članih, zlasti se je opazilo to pri 4. vaji. Telovadki samih ne zadene toliko krivde, marveč župno vodstvo, ki je izdalo pomanjkljivo besedilo, odnosno se ni poskrbelo za enotno vezbanje.

Po prostih vajah je nastopil najprvo moški naraščaj in deca Sokola v Studencih in za tem ženski z rajalnimi

Komunisti so ravnokar poslali svoje zastopnike v Moskvo, baje so tudi sprejeli v to deputacijo par Radičevcev, katere družji s komunistično idejo samo zakrknjeno sovraštvo do sedanje nacionalne države. — Kolikor moremo, soditi po najnovejših vesteh, pripravljajo tudi zemljoradniki svoj eksodus, to pa v prvi vrsti vsled spora z znanim prometnim ministrom dr. Velizarom Jankovičem.

* Nov poljski zunanji minister. Iz Varšave poročajo 12. t. m.: Za ministra zunanjih zadev je imenovan izvanredni poslanik in pooblaščen minister pri italijanski vladi Konstantin Skermund.

* Boljševiki na romunski meji. Iz Bukarešta javljajo, da so zadnje dni boljševiške čete na več mestih prekorale romunsko mejo. Romunske čete so vse te napade odbile.

* Komunistično gibanje na Bavarskem. Veliko delavsko zborovanje, ki so ga na nedeljo sklicale komunistične in združene socialno-demokratske skupine, je policija prepovedala in dala nabiti po mestnih ulicah oklic, v katerem pravi, da bo z vsemi sredstvi, ki so ji na razpolago, zabranila to zborovanje. Pričakovati je bilo, da bo prišlo do nemirov. A dan je potekel mirno, le manjša skupina komunistov je skušala tu in tam motiti javni mir in red.

* Rusija in Avstrija. Med Rusijo in Avstrijo se pripravlja vzpostavitev gospodarskih odnosov. Na to delujejo industrijski in trgovski krogi, ki imajo interese na vzpostavitvi. Izgleda, da se bo v že doglednem času pričela zamenjava avstrijskih industrijskih izdelkov z poljedelskimi produkti sovjetske Rusije. Politični krogi pozdravljajo to zblizanje.

* Pred izpremembo položaja na Grškem. Grški politični in vojni neuspehi so zopet pripravili tla za Venizelosa. Njegov povratek podpirajo zapadne velesile, ki bi se v slučaju, nastopi na Grškem Venizelosov režim, postavile v sporu med Grško in Turčijo na grško stran ter z njeno pomočjo zdale smrtne udarec Kemalovi angarski vladi. Te dni je Lloyd George pozval Venizelosa v London. Bivši grški državnik je takoj prispel v London in konferiral z angleškim premierjem. V razgovoru je izjavil, da bo ljudstvo, ki je kralja Konstantina pozvalo, kralju tudi zapustilo. Venizelos je predlagal naj Anglija sklene z Grško sporazum na sledeči podlagi: 1. V Atenah se-

vajami igrami in žogami pod vodstvom br. Hočevarja in sestre Mlinaričeve. — Občinstvo je z velikim zanimanjem sledilo telovadbi naraščaja, ki je bilo vseskozi prikladna deci.

Naraščaju je sledila orodna telovadba članov v sedmih vrstah. Sokola v Studencih in Mariboru sta postavila po tri vrste in sicer prvi na drugo, mini in konju vzdolž, drugi pa na krogih in bradlji in konju na šir in Sokol v Sv. Lenartu na bradlji. Zlasti dobre so bile vrste studenskega Sokola na drugo, vrsta iz Sv. Lenarta na bradlji, in mariborska na krogih. Opaziti smo mogli prvovrstne telovadce z vrhunškimi vajami s sigurnostjo in eleganco v izvedbi.

Članice in člani mariborskega Sokola so nato prevedli proste vaje izbranih telovadcev za letošnji zlet v Osijeku kar najbolje in brezhibno.

Telovadbo je zaključil Sokol v Studencih z alegorično skupino, pri kateri je sodelovalo članstvo, naraščaj in deca v vsem okroglo 200 oseb. Prav s to impozantno sestavo je posvedočil studenski Sokol, kako vestno vrši svojo sokolsko nalogo z neutrudnim delom v telovadnici. Z viharim ploskanjem je občinstvo sprejemalo vsako vajo in izražalo s tem svojo zadovoljstvo nad le- nimi izvedbami. Po telovadbi se je raz-

stavijo venizelisti, revolucionarji in rojalisti koalicijsko vlado. 2. Kralju in njegovi obitelji naj bo onemogočen vsak vpliv na imenovanje častnikov in na vojaške ukrepe.

Ljudska knjižnica

Narodni dom, I. nadstr.

posluje ob nedeljah od 1/2 10.—1/2 11. ure
in ob četrkih od 1/2 19.—1/2 20. ure

Dnevna kronika.

— **Gledališka kriza.** V soboto popoldan je sklical ravnatelj Nučič ob 14 uri v gledališče celotno gledališko osebje ter zastopnike časopisja, katerim je izjavil, da v prihodnji sezoni ne bo gledališča, če pa sploh bo, bo le drama in še ta bi imela poleg državne subvencije 1.000.000 K okrog pol milijona deficita. Najboljše se bomo o vsem tem še bavili, zagotavljamo pa, da bo v prihodnji sezoni v Mariboru gledališče, ker smo prepričani, da bo g. ravnatelj čutil toliko moralne dolžnosti, da bo svojo pogodbo sam razveljavil ter pustil svoje mesto drugim osebam, ki ne bodo plavale med vednimi krizami. Istotako apeliramo tudi na gg. igralce in igralke, da vsaj še nekaj dni ne sklepajo definitivnih pogodb s kakim drugim gledališčem.

— **Naše zahteve glede koroške meje.** Večerni poročila iz Beograda, da je vlada prejela iz Pariza obvestilo, da zaenkrat ni mogoče ugoditi naši zahtevi glede rektifikacije koroške meje, ker se je treba ozirati tudi na razmere v Avstriji (!). Če je ta vest resnična, tedaj se le žudimo tej obzirnosti naših prijateljev v Parizu. Seveda se bo spričo takega postopanja tudi koroška postavila na noge in glasovala skupno s Štajersko za priključitev k Nemčiji. Vođeni protesti diplomatov danes nikomur ne vzbujajo respektov.

— **Manevri na mejah.** Iz Gradca poročajo 11. t. m. Tukajšnji listi so objavili vest iz Maribora, katera ve povečini o močnem koncentriranju jugoslovanskih čet na avstrijski meji. V vojaških krogih v Gradcu se zatrjuje, da je to koncentriranje v zvezi z vojaškimi vajami na meji. (Bajke. Op. ured.).

— **Omejitev izvoza mesa in živine v Avstrijo.** Je nenadoma pokazala, da smo imeli popolnoma prav, ko smo vedno naglašali, da ima Maribor le vsled tega izvoza tako drago meso. Mesarji so za vilo na prostranem veseličnem prostoru neprisiljena zabava s plesom, srečovanjem in godbo, ki je gotovo donesla lep dohodek Sokolu v Studencih in bo tako kmalu prost dolga na svojem domu.

Mariborsko Sokolstvo je z vspehom svojega izleta lahko zadovoljno v vsakem oziru. Ogromen napredek na celoti črtil Pokazal je, kako ničeva je vsa klerikalna gonja proti Sokolstvu, kako brezuspešno vse njihovo sramotjenje po klerikalnih listih. Navzlic vsemu pristiku svojih sovražnikov se Sokolstvo širi tudi v krajih, ki so jih doslej smatrali klerikalci za svojo izključno domeno. Danes se kmečki fantje v Jaremini in pri Sv. Jakobu s ponosom priključajo sokolski organizaciji. To je uspeh, ki se ne da podcenjevati. Naj bi rodoljubno jugoslovansko občinstvo ob vsaki priliki podpiralo Sokolstvo, saj je ni organizacije, ki bi tako neutrudno, nesebično in požrtvovalno vršila svojo plemenito, a težko nalogo. Sokolstvo je danes predstavnik jedinstvene naše državne misli in mora postati — kakor pred vojno — nositelj vseslovenske vzajemnosti. Vsak dober Jugoslovane in Jugoslovenka naj bo članica velike in močnejše sokolske organizacije! Sokolstvo naprej!

izvoženo meso dobili količnik so hoteli, dočim so ga morali doma prodajati po določenih maksimalnih cenah. Naravno, da so potem vse meso, kar so ga le mogli, izvažali preko meje, doma pa so prodajali le malo in slabo, a poleg tega so še dan za dnem pritiskali s povišanjem cen. Tako so te dni grozili celo s stavko, ako se ne ugoti njihovim zahtevam po neprimernem zvišanju cen mesa. V soboto so, po omejitvi izvoza mesa in živine, ne le, da ni bilo naenkrat dovolj mesa na trgu, nego so tudi cene padle nenadoma pod maksimalno določene, tako, da se je n. pr. telečje meso prodajalo po 18—20 K kg.

— **Pečuh izpraznimo.** Konferenca veleposlanikov je poslala naši vladi opomin, naj izprazni madžarsko ozemlje (Pečuh in okolico) takoj, ko bo stopila v veljavo trianonska mirovna pogodba.

— **Opozarjamo občinstvo na ministrsko naredbo glede nadziranja o izvrševanju predpisov o delovnem času,** ki je izšla v Uradnem listu z dne 1. 6. 1921 št. 59, glasom katere naj se stranke iz mariborskega, ptujskega in murskosobotskega glavarstva obračajo v vseh zadevah na obrtno nadzorništvo v Mariboru, mestni magistrat soba št. 6, katero izdaja tudi dovoljenja za delo čez uro.

— **Zdravje kralja Petra** se je nekoliko poslabšalo. Regent Aleksander se je radi tega vrnil iz Pariza. Z njim je dopotovala tudi kneginja Jelena.

— **Za ruske begunce.** Med ruskimi begunci v Strnišču vlada nepopisna beda. Gnani iz države v državo, iz kraja v kraj, so že davno porabili tista skromna sredstva, ki so jih mogli v naglici vzeti na beg; raztrgana je njih zadnja obleka, izrabljeno in v cape razpadlo je njih perilo, bosi so in gololgi, otroci doraščajo nagi in sestranci spijo na golih tleh ali na sami žici posteljnjakov; vsem preti telesni in npravi pogin. Mnogi begunci se poprimejo najnižjega dela, da si prislužijo kak dinar; a treba je obleke, orodja, opreme. Da se jim omogoči nabava, se je združil v Mariboru iz vseh slojev odbor, ki pripravlja za nedeljo, dne 19. t. m., veliko dobrodelno veselico v parku in v prostorih tukajšnje vojne realke, koje poveljnik je dal oboje z delovnimi močmi drage volje na razpolago, on, ki je sploh duša prireditve. — Vsi, ki imajo dobro srce in usmiljenost za trpčee človeštvo, naj posetijo prihodnjo nedeljo to prireditev; vabljeni so vsi; zato se posebna vabila ne bodo razpošiljala, saj se računa na prihod vseh. Ne glede na dober namen jim tudi stališča zabave in užitka ne bo žal; vsak bo našel kaj za se. Koncertovala bo godba, peli bodo pevci, plesalo se bo na p. ostem in v dvorani, telovadilo se bo in igralo, za pošteno ceno se bo dobila jed in pijača; posebno opozarjamo, da se bo kuhala pod poklicanim vodstvom srbskih dam pristna srbska kava. Skrbelo se bo tudi za strog red in dostojnost. Nastopili bodo i Rusi z godbenimi, pevskimi in plesnimi točkami. — Pridite torej vsi v pomoč izgnanim sobratom. — Veselica se vrši ob vsakem vremenu, ker bodo ob nezgodnem vremenu odprti prostori širnega realčnega poslopja. — Začetek ob 6. (18.) popoldne. Vstopnina za posameznika 5 din., za vsakega obiteljskega člana 3 din. T.

— **Glasbena Matica Maribor.** Včeraj, dne 12. junija je preminul naš zvesti član in pevec, poštni nadoficijal Viktor Suškovič. Dolžnost nas veže, da se udeležimo pogreba korporativno in ga sprejemo k večnemu počitku ter mu zapojemo običajne žalostinke. Pogreb se vrši v torek, dne 14. junija 1921 ob 17. uri popoldne. Zbirališče pevcov točno ob pol 17. uri popoldne na pokopališču na Pobrežju. Odbor.

— **Društvo jugoslov. poštnih uslužbencev** je darovalo 150 K za Jugoslov. Matico na mesto venca na grob višjega poštnega oficijala g. Viktorja Suškoviča.

— **Prememba posesti.** Restavracijo „Maribor“ na Grajskem trgu je s 1. t. m. prevzela lastnica hiše, ga. Gustinova sama. Opozarjamo na tozadeven oglas.

— **Od Sv. Ane nad Cmurekom** nam poročajo, da se je ustrelil tamkaj finančni naznik Franc Grabner.

— **Velika nesreča v Trčovi pri St. Petru pod Mariborom.** V Trčovi pri St. Petru so v nedeljo popoldan Cviklovi pobirali na dvorišču črešnje. Pri delu so bili zaposleni posestnik Ivan Cvikl, dekla Marija Knechl ter par drugih fantov. Med tem časom, ko so ti nabirali črešnje, pa je neki sedemletni detek prinesel iz hiše Cviklovo lovsko puško ter se pričel z njo igrati. To je opazil 17 letni kmetijski fant Ribič, ter mu jo vzel iz rok, da jo odnese zopet v hišo. Pri tem pa se je puška, ki je bila nabasana, sprožila in ves naboj je priletel v prsa deklet Marije, ki se je na mestu zgrudila nezavestna na tla. Obstreljeno Knechl je gospodar odpeljal nemudoma v bolnišnico v Maribor.

— **Izgubljen.** Pretekli petek je bila na klopi blizu rožnega grička v parku pozabljena usnjena torbica; pošten najditelj jo naj izroči proti nagradi v trgovini Lorber, Gosposka ulica 58.

— **V zapor ni hotela.** Radi navijanja cen v 24dnevni zapor obsojena trgovka Rosa Leyrer se je branila od sedeti določeno kazen ter jo je morala radi tega policija s silo spraviti v zapor.

— **Velika železniška nesreča.** V soboto se je zgodila v bližini Vilaverde na Španskem velika železniška nesreča. Trčila sta dva vlaka. Ubitih je bilo 14 oseb, večje število pa ranjenih.

— **Obsodba bivšega predsednika ukrajinske republike.** V Harkovu je nedavno sovjetsko sodišče obsodilo bivšega predsednika ukrajinske republike in delegata na pogajanjih v Brest Litovskem Holubowicza zaradi protiboljševiške propagande na šeleto ječo.

Kultura in umetnost.

x **Iz pisarne Narodnega gledališča.** Danes v torek je zadnja vpriizoritev „Bocacci-ja“ v sezoni. — Jutri v sredo se ponovi narodna igra „Deseti brat“ v korist „Udruženja gledaliških igralcev SHS“. Opozarjamo sl. občinstvo, da tokrat ne bo trajalo tako dolgo kakor v nedeljo zvečer, ker so odstranjene ovire, ki so zavlačile zadnjo upriizoritev te igre. — V četrtek je premijera izvirne nove drame „Učiteljica Pavla“, za katero vlada še sedaj veliko zanimanje. Jutri izpregovorimo nekoliko več o igri.

x **Koncertna matineja „Svoboda“**, ki se je vršila v nedeljo dopoldne v veliki kazinski dvorani, je nudila udeležencem dve uri resničnega užitka. Orkester pod vodstvom prof. Kubičke je izvajal precizno in čustveno Rossini-jeve, Gallove, Servaisove, Smetanove, Parmove in Kubičkove skladbe. Pevski odsek „Svobode“ je nastopil z moškim zborom, ki je zapel veček slovenskih narodnih pesmi in kompozicije profesor Hladkyja „Luna sije“ in „Ljubca pojdi z menoj“. Pevski zbor je pod vodstvom prof. Hladkyja žel poln uspeh. Zlasti je ugajal tenor. Recitacije prof. Favaja so bile popolnoma v okviru te lepe nedeljske prireditve za delavstvo: seznanila so ga z nekaterimi pesnitvami Zupaniča, Bezruča in Albrehta. Aplavz so žele pesmi s socialno tendenco. „Svoboda“ ima lepe zasluge na polju delavske izobrazbe; da uspešno goji tudi umetnost, je pokazala ta koncertna matineja.

Sloven. narodno gledališče.

Repertoire bodočih dni:

V torek 14.: „Boccaccio“, Ab. C-38.
V sredo 15.: „Deseti brat“, Izven abon. V korist „Udruženja gledaliških igralcev SHS.“
V četrtek 16.: „Učiteljica Pavla“, Ab. A-46

Najnovejša poročila.

Trgovinska pogajanja z Italijo.

LDU Beograd, 12. jun. Predsednik naše delegacije za trgovinska pogajanja z Italijo, dr. Momčilo Ninčič je posetil ministrskega predsednika Pašića in ga obvestil o poteku pogajanj. Ministrski predsednik Pašić mu je dal novih navodil. Izpraznitev Sibenka in ostalih delov Dalmacije bo najbrže ugodno uplivala na naše kroge, ki so bili že silno nezadovoljni vsled tega, da

se rapalska pogodba še ni izvedla. Med našimi in italijanskimi delegati se je doslej dosegel sporazum v splošnih vprašanjih rapalske pogodbe, ni pa še došlo do soglasja v vprašanju plovbe in ribarstva. Italijanski delegatje pričakujejo te dni od svoje vlade novih navodil glede teh dveh vprašanj.

Nove ministerijalne odredbe.

LDU Beograd, 11. junija. V prometnem ministrstvu je dovršena uredba, po kateri se bodo železniškemu osebju izplačevali prejemki v dinarjih. To velja za vse železniško osebje. Ista uredba je znatno zvišala železniškemu osebju plače in draginjske doklade. V ministrstvu za socialno politiko je bila konferenca, na kateri so pretresali regulacijo delavskega zavarovanja za bolezni in smrt. Izdelala se bo uredba, s katero se bo zakon o delavskem zavarovanju, ki velja za Srbijo, razširil na vso državo.

Nemški konji.

LDU Beograd, 11. junija. Komli sija je iz Wiesbadna odposlala dva vlake konj za našo državo. En vlak konj se bo prodal v Sabcu, drugi pa v Beogradu.

Neresnične vesti o angleški pomoči Grkom.

LDU Rim, 12. junija. (Radio-Grič.) Z ozirom na vest „Daily Maila“, da pride ta teden angleška eskadra sredozemskega brodogoja v Carigrad v pomoč Grkom proti Kemalistom in da bo to brodogoje ščitilo grške čete, izjavljajo londonski službeni krogi, da ni vlada izdala nobenega naloga take vrste in da se sploh ni nič sklepalo glede položaja v Mali Aziji.

Uvoz nemškega blaga.

LDU Beograd, 11. junija. Namestnik finančnega ministra je odredil, da se blago, ki se je odposlalo pred začetkom sankcij proti Nemčiji, sme uvoziti brez 50 odst. carinskega po- viška. Kot dokaz, da je bilo blago odposlano pred uvedbo sankcij, velja to- vorni list ali parobrodski priznanica.

Prepovedani ameriški listi.

LDU Beograd, 12. junija. Ministr- stvo za notranje stvari je prepovedalo razpečavati v naši državi lista „Slovenske novine“ in „Ljudski glas“, ki izhajata v slovenskem jeziku v Chicagu. Ta dva lista se v svojih tendencah, ki so nape- rjene proti naši državi, identificirata z li- stom „Prosveta“, ki izhaja v Chicagu v slovenskem jeziku in ki je bil z odlo- kom od 14. februarja t. l. po istem mi- nistrstvu prepovedan za našo državo.

Odkritje Kolumbovega spomenika.

LDU Rim, 12. junija. (Radio-Grič.) Iz Buenos Airesa poročajo, da je od- kritje Kolumbovega spomenika določe- no na 15. t. m. Vlada bo ob tej priliki priredila velike svečanosti.

Prost uvoz knjig iz Nemčije.

LDU Beograd, 11. junija. Finančni minister je dovolil uvoz knjig iz Nemčije brez placila 50 % carinskih pristojbin.

Sokolstvo.

o Sokolska prireditve na Prager- skem je kar najsijajnejše uspela. Ob- širnejše poročilo nam je obljubljeno za jutrišnje število.

o Župni zletu. V letošnjem letu se vrše sledeči župni zlet: Sokolska župa Celje 14. avgusta v Soštanju, Gorenjska sokolska župa 24. julija v Kranju (25 letnica Sokolskega društva v Kra- nju), Sokolska župa Ljubljana I. 31. ju- lija v Ljubljani, Mariborska sokolska župa 14. avgusta v Središču, Novome- ška sokolska župa 14. avgusta v Kar- lovcu. Razentega ima okrožne zlete 10. julija v Semiču, 17. julija v St. Janžu in 17. avgusta v Toplicah.

o Ameriško Sokolstvo. Dolgo časa ni bilo nikakega poročila o gibanju naših ameriških bratov, dasi je bilo delovanje v Ameriki med sokolskimi društvi zelo živahno. V zadnjem času so se pričela javljati sokolska društva iz Amerike ter so stopila v stik s Savezom. Ker tam še nimajo enotne sokolske organizacije, dasi je bil v letu 1917 ustanovljen v Clevelandu Jugoslovenski Sokolski Savez, prijavljajo sokolska društva svoj vstop direktno v Jugosl. Sokolski Savez v stari domovini. Sokolsko društvo v Clevelandu je pristopilo tudi k Jugoslovenski Sokolski Matici ter poslalo v ta namen K 1000; o delovanju pa poroča sledeče: »Naš telovadni odsek šteje 70 telovadcev. Sedaj izmamo dvakrat na teden telovadbo v St. Clair Bath House. Vsak petek pa naraščaj. Ustanovili bomo tudi ženski odsek. Vse gre bolj počasi, a vseeno gre lepe z našo idejo. 14. avgusta t. l. bo naš odsek prvokrat nastopil na veseleci Zdrženja kulturnih društev. Letos nameravamo tukaj zidati svoj slovenski »Narodni dom«. Zelo navdušen dopis pošilja tudi Sokolsko društvo Farrell Pa., ki je začelo zelo lepo delovati in ima veliko število članstva. — Upati je, da dobimo stike tudi z ostalimi sokolskimi društvi v Ameriki, in da se bo sokolska ideja med našimi ameriški brati hitro razširila.

o Sokolsko društvo v Semiču obhaja 10. julija t. l. svojo 10 letnico. Ta dan se vrši v Semiču okrožni zlet Novomeške sokolske župe.

Gospodarstvo.

g Mariborski trg. Na svinjski sejmi dne 10. t. m. se je pripeljalo 222 prašičev in 5 koz. Cene so bile sledeče: Za plemenske svinje kg žive teže od 26 do 30 K. Za polpitane svinje kg žive teže od 28 do 32 K. Mali prašiči 6—10 tednov stari, komad 250 do 480 K. Večji pomašanski prašiči komad 380 do 500 K. Jesenski prašiči 800 do 1500. Kupčija je bila zelo živahna, prodalo se je nad polovico, omenjeni sejmi je bil od septembra meseca do sedaj najbolj obiskan.

g 50 odstotna oddaja fakturne vrednosti pri uvozu blaga iz Nemčije. Kljub jasni naredbi kakšne dokumente smejo sprejemati carinarnice kot dokaz, da je bilo blago plačano pred 16. aprilom 1921 in je vsled tega oproščeno od 50% oddaje od fakturne vrednosti, carinarnice dosledno zavračajo od strank predložene dokumente s pripombo, da morajo prositi pri finančnem ministru v Beogradu za odobritev dokazov. Ker ta način postopanja carinarnic povzroča interesentom veliko škodo, je sklenila Zveza gremijev in zadrug intervenirati skupno za vse interese pri ministru v Beogradu. V ta namen pozivlja Zveza trgovskih gremijev in zadrug vse interese, da ji nemudoma predložijo dokumente o blagu, ki je bilo v Nemčiji pred 16. aprilom naročeno in plačano,

v svrhu posredovanja dovoljenja uvoza prezračevalnih polovičnega fakturnega zneska. Prijavam je predložiti tudi izjavo interesentov, da so pripravljeni sorazmerno kriti stroške Zveze.

Razno in humor.

Edison in njegova vprašanja. Tomaž Edison, znameniti ameriški iznajditelj, je sestavil različna vprašanja, katere je treba v njegovih tovarnah predložiti prosilec delu, v prvi vrsti takim, ki so izdelali kolegije in drugačne višje šole. On je mnenja, da so graduirani dijaki čudovito ignorantni. Listi posvečajo temu mnogo prostora, kajti nemogoče je, da bi kdo odgovoril na vsako vprašanje brez pomoči knjig. Kdor bi zamogel tako storiti, bi bil živ leksikon ali enciklopedija. — V Holyoke, Mass. je neki mladenič zblaznel, ko je poskušal odgovoriti na vprašanja sam. Ta se je pojavil pri policiji in prosil varstva, češ, da ima milijon dolarjev vredno knjigo, v katero je zapisal pravilne odgovore in da mu hočejo tatovati to knjigo vzeti. Policija je mladeniča poslala v umobolnico, da preštudirajo njegovo duševno stanje.

Solne pege. Aurora borealis ali severni sij je napravil pred mesecem mnogo sitnosti. Elektro-magnetično delovanje je bilo v ozračju tako silno, da je bilo mesto Chicago povsem odrezano od ostalega sveta. Od šeste ure zvečer do polnoči ni dospela nobena brzojavka po žici v mesto. Listi so se morali poslužiti brezžičnega brzojava, da so bili v stanu dobiti novice iz raznih krajev sveta. Radi silnega električnega vznemirjenja v ozračju so navadni brzojavi povsem odpovedali službo. — Severni sij je žarel na nebu tako jasno, da so po nekaterih krajih v okrožju prišle celo kokoši iz kurnikov, trdno prepričane, da je že dan. Aurora borealis je napravljala brzojavo še pozneje ovire. Ta prirodni fenomen je bil telegrafistom že od prej znan kot sovražnik, toda nihče se ne mora spominjati v Chicago, da bi napravil že prej kdaj take sitnosti. Po uredništvih raznih čikaških listov so telefoni neprestano zvonili, ko so ljudje preplašeno spraševali kakšen pomen ima čudna nebesna prikazen. Solne pege so povzročile »solnčno nevihto« iz te se je pojavilo električno vznemirjanje v ozračju okoli naše zemlje in telegrafične linije so odpovedale svojo službo. Solnce je od nas oddaljeno 92 milijonov milj in vrti se okoli svoje osi s tako hitrostjo, da se obrne vsakih sedemindvajset dni enkrat in tako so se »solnčne nevihte« pojavile na 8. junija zopet in potem še druge mesece, dokler ne pojnejo. S strahovito naglico bobni sedaj na solne nevihta, z naglico, ki znaša 10.000 milj na uro. V petek pred omenjeno soboto je solnčna nevihta v prvi učinkovala na zemljo in ta aurora traja skoro neprestano od tedaj. Take

nevihte se izredno redkoma pojavijo. Sedanjí severni sij traja že nad sto ur in je še vedno močan; znanstveniki pravijo, da na rekordih ni zapisanega nobenega takega slučaja.

Nagrade kadilkam. V Royal Agricultural dvorani je bila razstava tobaknih izdelkov. Razstava je bila prosta ljudstvu. Odbor razstave je razpisal več precej visokih nagrad za kadilke, ki bodo najljubkeje in najelegantnejše znale kaditi. Cigarete, kajpak, in ne fajfo.

Neprijetna vest za Ameriko. V japonskih arzenalih na otoku Yezo na Japonskem se je izdelalo število velikanskih topov, ki bodo metali šestnajstpalčne granate težke 2200 funtov. Topove se je namestilo na drednauts Kaga in Tosa. Granate so 100 funtov težje nego granate ameriških topov iste

velikosti. Novi topovi tehtajo vsak 144 ton in so osemdeset palcev daljši nego dosedanji japonski topovi istega kalibra, ki se nahajajo na bojnih ladijah Nagato in Matsv in na ameriških bojnih ladijah tiste vrste kot je Tennessee. Novi japonski bojni križarki Attago in Takao bodo nosili po deset topov nove vrste, dočim se na ameriških bojnih križarkah nahaja osem. Mogoče je, da bo Japonska postavila na svoje ladje celo osemnajstpalčne topove, katere sedaj hitro izdelujejo Muroran tovarne. Kot je videti je bila zadnja svetovna vojna zares »zadnja« in zdaj, ko se je strlo nemški militarizem je »svet povsem varen za demokracijo«.

Glavni urednik: Radivoj Rehat.
Odgovorni urednik: Fran Voglar.

Mala oznanila.

Proda se ena stojna pisalna miza iz trdega lesa, ena skoro nova lovška puška kaliber 16, in en štedilnik. Naslov pove uprava. 809

Dijak išče čez počitnice primerno pisarniško ali inštrukcijsko službo.

Vila za eno družino z 8 sobami in lepim vrtom se takoj proda. Vpraša se v upravi »Tabora«. 812 6—1

Nova modra garnitura za kavo na prodaj. Vprašati v Maistrovi ulici št. 13 (na dvorišču). 813

Dve hiši z vrtovi, primerni za trgovino, sta na prodaj. Naslov pove uprava. 811

Proda se hiša, 10 minut oddaljena od Glavnega trga, obsteječa iz treh malih in enega večjega stanovanja, kleti, drvarnice in vrta. Pripravna je tudi za obrt. Cena 30.000 dinarjev. Pismene ponudbe pod »Ravbar« na inšeratni oddelku »Tabora«.

Lahko motorno kolo (Motor-Reva) z 2 cilindri, dobro ohranjeno, se proda. Dravska ulica 14, gostilna.

Poziv in naznanilo.

S 1. junijem sem prevzela svojo lastno restavracojo »Maribor« Grajski trg šte. 1

Restavracojo sem deloma na novo opremila. V torek dne 14. junija se vrši

otvoritveni koncert.

Začetek ob 19. uri. Vstopnine ni.

Prosim cenjeno občinstvo za mnogobrojni obisk in jamčim za najboljšo postrežbo. 814

LINA GUSTIN RESTAVRANTKINJA »MARIBOR«

Zavod za straženje in zaklepanje v Mariboru

prevzame vsako vrsto straženja v mestu, na kolodvorih, kakor tudi spremljanje železniških vozov. — Pojasnila v pisarni: Pril. staniška ulica 2.

Marija Šuškovič naznanja v svojem in v imenu svojih otrok Viktorja in Milene ter svoje matere tužno vest, da je njen preljubljeni mož, oziroma oče, gospod

Viktor Šuškovič

višji poštni oficijal I. razreda

dne 12. junija 1921 v 45. letu svoje dobe po kratki, mučni boleznir mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb se vrši dne 14. junija ob 17. uri na mestnem pokopališču v Pobrežju. 810

Prevzetje cvetličarne.

Slavnemu občinstvu naznanjam, da sem otvoril

prvo slovensko cvetličarno

katero sem prevzel od prejšnje tvrdke

Mydlil, Šolska ulica šte. 2.

Priporočam se slavnemu občinstvu, kateremu so na razpolago vsakovrstni venci, kakor tudi raznobojne cvetlice itd., vse po najnižjih cenah.

S spoštovanjem

Anton Gabrič.

806 5—2

Pavski zbor Glasbene Matice v Mariboru

javlja tužno vest, da je njega izvršujoči član, gospod

Viktor Šuškovič

višji poštni oficijal I. razreda

dne 12. t. m. preminul.

Pogreb dragega pevskega tovariša se vrši v torek, dne 14. t. m. ob 17. uri na mestnem pokopališču v Pobrežju.

Maribor, 13. junija 1921. 815